XXXVIII. évf. Cluj-Kolozsvár, 1928. Március 3. szám.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE
KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Alapította: Dr. BOROS GYÖRGY.

Kilyéni Ferencz József unitárius püspök, született 1835. augusztus 9.; meghalt 1928. február 19.

Unitarian school for the ministry
Berkeley
California
America

FERENCZ JÓZSEF

A Dávid Ferenc Egylet is mint minden unitárius és minden magyar felsóhajt: meghalt drága püspökünk, Ferencz József. Az egyház gyásza a mi gyászunk, mert ő a Dávid Ferenc Egyletnek is disze, büszkesége volt. Ő maga szívesen emlékezett vissza, hogy ott volt a bölcsőjénél. Mi tudjuk, hogy mindig irányitó és segédkező munkatárs volt.

Egyesületünk őt választotta meg legelső tiszteleti elnökének, őt mindig ott látta az elnöki asztal mellett.

Most együtt gyászolunk az egyházzal. Együtt mondunk hálaadó végbucsut az elköltözött nagy férfiunak, nemcsak lapunk, hanem az összes unitáriusság nevében.

Siratjuk a 92 és féléves öreg főpásztort és a 20 éves ifjut látom lelki szemeim előtt.

Körülte a hozzá hasonló ifjak serege zsibong. Mindenik szabadságért kiált. Legtöbbje délfelé vágyakozik az uj nemzeti küzdelem földjére. A szelid szemü, sugár termetü Ferencz Józsefre „az Ur kinyujtá kezét, megilleté száját és azt mondá neki: Ime én az én igéimet adom a te szádba.“ És az ifju a földi ország szabaditása helyett a lelki ország épitésére vállalkozott s 72 esztendő alatt az aranyszáju pap a maga körében a próféták és szószólók uj iskoláját varázsolta elő.

Mintha a gyermekkor véres tapasztalatai közben egy uj lelki világ ábrándjai sarjadtak volna ki lelkéből a szünetlenül fölebb vágyó, tisztábban látó ifju a Dávid Ferenc tisztult hitének ujkori jelleget ad.

Egyéniségével összhangban, a csöndes átgondolás. A kicsapongás nélküli tiszta szónoklás szerény palástját ölti magára. Az uj kor uj szellemében szól. Bátorsággal lépik mestere, Jézus nyomdokaiba, s az amerikai nagy apostol, Channing evangeliumát, főpásztorával Krizával, bevezeti a XVII-ik század megbénitó krisztologiája helyébe.

Uj élet, uj reménység hajnalhasadása dereng az unitárius vallás egén. A 300 éves mult tragikus nagyszerüségeit az ifju pap Dávid Ferenc hősies alakja körül látja meg. Hangja elhallszik az alföld rónáira s a magyar főváros megnyitja kapuit az unitárius szónok előtt. Diadalai tetőpontjára egyháza emeli föl. Az uj szellemet kivánó unitáriusok püspökjükké avatják. Körülte mindenütt uj áldozó készség a hazai testvérek között, és még ma is hullámzó lelkesedés a külföld unitáriusai körében.

Kolozsvár városa az unitárius és más szabadelvü keresztények Mekkájává magasztosul és Ferencz József lesz az egész világ unitáriusainak pátriárkája.

A müvészek Jézusa az ő szenvedő arcával, sudár termetével, Ferencz Józsefben hü mintában valósult meg. Testi betegsége sokszor kényszeritette panaszra, de az a kitartó lelki energia, az a lankadatlan munkásság, amely utolsó lehelletéig egy pillanatra sem szakadt meg, olyan embert rögzitett meg benne, aki előtt mindig hódoló tisztelettel hajoltunk meg.

Ferencz Józsefet legnagyobbnak láttuk szónoki egyéniségében. Kolozsvár hires szónokával, Nagy Péterrel, méltán hasonlitották össze. A lassan gördülő gondolatokat lebilincselő bájjal ruházta föl szépencsengő hangja.

A szónok mellett jelentkezik az egyházi vezér. Rendkivül hosszu püspöksége alatt kevésszer volt oka állása tekintélyére hivatkozni. Mindazok akik hivatali társai voltak és egész egyháza a tisztelet teljességével fogadták rendeleteit és kivánságait.

A tisztelet és elismerés valóságos acélpáncéllá szilárdult személye körül. A hüséges izraelita nem közeledett több áhitattal a Nebo hegyen álló Mózeshez, mint az unitárius, és ameilett minden magyar Ferencz Józsefhez.

Ha szabad volna igy szólnom, azt mondanám, bizonyos divináció övezte körül pátriárkai homlokát és egyéniségét. Az a határtalan türelem, mellyel viselte e 90 éves főpap a testi bántódást, mindenkinek intésül szolgálhat a megpróbáltatások idején.

Az ember értéke az olyan egyéniségekben éri el legmagasabb mértékét, amilyen volt a mi nagy halottunk!

Őt a mindig tartó testi gyengeség soha sem téritette el az élet egyenes ösvényéről. Ő tudta, hogy akit Isten szenvedéssel és csapással meglátogat, azt megis vigasztalja.

A mi nagy halottunk vigasztalása és mértékfeletti jutalma a hosszu élet áldásai és örömei mellett, az emberek nagy tiszteletében és szép családja határtalan szeretetében és gyöngédségében megmutatkozott. Isten szerette őt, tudjuk, hogy kegyesen fogja magához fogadni. Nyugodjék békében. Dr. B. Gy.

A vég kezdete.

Pár héttel ezelőtt püspök urunk gyöngélkedni kezdett. A kollégium folyosóin, vagy az utcán unitáriusok, ha összetalálkoztak, meg-megálltak beszélgetni. „Hallottad, a főtisztelendő ur beteg.“ Senki sem hitte azonban, hogy ez a betegség a végnek kezdete volna. Hiszen hosszu életén át annyiszor betegeskedett ez a törékeny testü, de sziklalelkü főpásztor s minden betegsége után olyan friss erővel gyüjtötte ismét magához az élet csiráit, hogy rosszra gondolni senkinek sem jutott eszébe. Hanem ezuttal ugylátszik az Ur végtelen bölcsessége másképen határozott. Napról-napra rosszabb és rosszabb hirek jöttek. Az orvosok komolyan aggódtak, sőt titokban le is mondtak már életéről. Hanem azért a püspök ur egész a leg-

utolsó napig nem adta át magát az utolsó utat megelőző elfáradásnak. Titkárai mindennap eljártak betegágyához, referáltak a fontosabb ügyekről s a püspök ur aláirta az ügyiratokat.

Szombaton, február 18-án este az orvosok szomoruan jelentették ki: Nincs remény többé. A rákövetkező éjjel a beteg mellett felváltva virrasztott Dr. Gyergyai Árpád orvosprofesszor, a püspök ur közeli rokona és Kovács Kálmán, ki mint keresztfia és titkára az utolsó évtizedekben állandóan mellette és érte élt. A vasárnapra virradó hajnal aztán pontot tett a fenségesen hosszu és magasztosan szép élet munkája, fájdalmai, örömei és reményei után. Ferencz József püspök ur 1928 február 19 hajnali 1/26 órakor meghalt.

A vasárnap délelőtti istentiszteletre összegyült hivek megdöbbenve értesültek a halálról s lelkükben néma, majd hangosan is kitörő zokogással figyeltek Dr. Kiss Elek megrázóan szép egyházi beszédére. Templomozás után Egyházi Képviselői Tanácsunk rendkivüli ülést tartott, hol a két főgondnok vezetésével nagy számban jelentek meg a Tanács tagjai. Dr. Boros Györgynek püspökhelyettesé és Csifó Salamonnak jegyzővé való meghivása után a Tanács intézkedett a végtisztesség megtételére vonatkozóan.

Közben a városban is elterjedt a püspök halálának hire s a kolozsvári magyarság, mely majdnem három emberöltőn keresztül hozzászokott az unitáriusok püspökében jobb énjét, sóvárgásainak és küzdelmeinek megtestesitőjét látni, — megilletődve zarándokolt a Kossuth Lajos-utca elejére, hogy a templomon és a püspöki palotán lengedező gyászlobogókról a hir valódiságát megállapitsa.

Kedden d. e. 11 órakor Csifó Salamon theologiai tanár elbucsuztatta a halott püspököt attól a háztól, hol annyi évek fáradságos küzdelmei között menedékként kereste fel őt nemcsak az unitáriusok, de az erdélyi magyarság minden őrállója. Aztán Kovács Kálmán, Mikó Lőrincz dr., Hadházy Sándor, Kiss Elek dr., Lőrinczy Zoltán és Szentiványi Sándor átvitték a drága halott koporsóba zárt tetemét a templomba. Ettől az időtől kezdve állandóan négy-négy theologus és a hadtestparancsnokság által kirendelt diszőrség őrizték a ravatalt egészen a temetés órájáig. Szerdán d. e. 10 órától 1 óráig fogadta a két főgondnok és Boros Gy. püspökhelyettes az egyház nevében, Dr. Ferencz József bankigazgató, a megboldogult fia, a gyászoló család nevében, a különböző testületek részvétnyilatkozatait. Ideiktatjuk a részvétüket kifejező testületek és magasabb személyiségek neveit, mert ez a lista hüen fogja illusztrálni az ország minden körének, társadalmi és felekezeti különbség nélkül megnyilvánult gyászát püspökünk elhunyta felett.

Február 22-én d. e. 10—1 óra közt a templomban kifejezték részvétüket:

Erdélyi Református Egyházkerület Igazgató Tanácsa. Vásárhelyi János püspökhelyettes, Ugron István főgondnok. — Sulyok István püspök Királyhágóntúli egyházkerület nevében, Csernók Béla főjegyző. — Kolozsvári unitárius egyházközség. Ürmösi Károly es-

peres. — Görög kath. egyház. Dr. Pandrea főesperes. — Romániai Kegyesrend. Dr. Patay József rendfőnök. — Magyar lutheránus egyház (zsinatpresbiteri) Frint Lajos superintendens, Nikodemusz Károly főesperes. — Ref. teologia igazgatósága: Dr. Tavaszy Sándor. — Országos Magyar Párt: Gr. Bethlen György. — Emke: Sándor József. — C. F. R. Igazgatósága: Hosszu igazgató. — Kolozsvári kollégium igazgatósága: Dr. Gál Kelemen. — Unitárius Irodalmi Társaság és Keresztény Magvető szerkesztősége: Vári Albert alelnök, szerkesztő. — VI. Hadtest parancsnoksága: Pop Danilă hadtestparancsnok. — Kolozsvári lutheránus egyházközség: Alberti lelkész. — Kolozsvári neolog zsidó egyházközség: Dr. Eisler Mátyás, főrabbi. Izraelita Nőegylet. — Erd. Irodalmi Társ.; Dózsa Endre elnök. — A külföldi államok consulai: angol, olasz, cseh, francia, magyar, osztrák, német. — Kolozsvár város: Mihali polgármester. — Erdélyi Kárpát Egylet és E. M. E. természettudományi szakosztálya: Dr. Szádeczky Gyula egyet tanár. — A kormány és Cluj vármegye képviseletében: Dan Parten prefect, Simu subprefect. — Administrață Financiară: Dimitriu administrator. — Róm. Katholikus Státus Igazgató Tanácsa: Jósika Gábor br. — Minerva irod. társaság: Dr. Vékás Lajos. — Gör. keleti püspökség nevében L. Curea tanácsos. — Magyar Lutheránus Nőegylet: Özv. Török Sándorné és Dr. Höntz Kálmánné. — Nemzeti Kaszinó: Jelen Gyula dr. — K. K. A. S. E. sportegylet: Leitersdorfer elnök. — Orth. zsidó hitközség: Dr. Sebestyén József elnök. — Gör. kel. Teol. Akadémia. — Kisebbségi ujságirók szervezete: Nyirő József. — Unitárius Lelkészkör: Kovács Lajos elnök. — Unit. theologiai Akadémia: Dr. Kiss Elek dékán. — Erdélyi Muzeum Egylet: Dr. Gyalui Farkas ny. egyet. könyvtárigazgató. — Romániai Magyar Kisebbségi Nők központi titkársága: Br. Huszár Pálné. — Kolozsvári Magyar Zenekonzervatórium: Dr. Weress Ferenc. — Dávid Ferenc Egylet: Gálfi Lőrinc. — Felügyelő gondnoki kar: Váradi Aurél dr. — Kereszturi kollégium: Gálfalvi Sámuel igazgató. — Aranyosszék nevében: Lőrinczy Dénes esperes. — Szigligeti Irodalmi Társaság nevében: Perédi György főtitkár, egyh. tan. afia.

A részvétnyilatkozatok szövegét nem közöljük le, mert a Keresztény Magvető külön kiadásában mindezek találhatók lesznek. Egyedül Gálfi Lőrincz, theol. tanár részvétnyilatkozatát adjuk itt közre, ki a Dávid Ferenc Egylet és az Unitárius Közlöny nevében beszélt.

Méltóságos Egyházi Képviselő Tanács! Gyászoló család!

A Dávid Ferenc Egylet képviseletében jelentünk meg itt, hogy kifejezzük mi is részvétünket. Ennek az egyletnek sok könnye hull ennél a nagy ravatalnál és még sokkal több tagjának sóhaja emelkedik ma az egek urához, azoknak sóhaja, akik testileg nincsenek itt, de lelkileg velünk együtt gyászolnak. A Dávid Ferenc Egylet több mint negyven évvel ezelőtt alakult meg a vallásos

és erkölcsi élet ébresztésére és terjesztésére, és az elhunyt egyházi fejedelem annak kezdettől fogva alapitó tagja, odaadó munkása és tiszteletbeli elnöke volt. Ezért nagy ami gyászunk, mélyen érzett a mi veszteségünk és részvétünk. Amikor a tisztelet, a hála, az áldozat, az imádás, a szeretet meglankadott az emberek fiai között, mi ezeknek a mivelésére egyesültünk nem mint vezetők és hatalomra vágyók, hanem mint munkások, mint küzdők, szenvedők és áldozók. Ezért mi az elhunyt vezér emlékét is leghivebben őrizzük meg, mert az ő céljainak megvalósitására törekszünk odaadással és önfeláldozással. Elhunyt nagy vezérünk élete egyik legnagyobb büszkeségének tartotta és hirdette, hogy amikor az elmult század második felében az elnyomatás megszünése után, országunkban és egész Európában felsütött a szabadság napja, ő támasztotta fel Dávid Ferencet, a vallási szabadságnak ezt a nagy vértanuját. Még most is fülemben csengenek csaknem négy évtizeddel ezelőtt az évangéliumból vett biztató szavai: „Ne félj, kicsiny sereg, mert tetszett a ti Atyátoknak, hogy nektek adja az országot.“ Mi munkálunk tovább a feltámasztott vértanu lobogója alatt elhunyt vezérünk utmutatása szerint és ezzel őrizzük az ő emlékezetét Isten országának eljövetelére.

Több vidéki egyházközség tagjai ezután bejöttek a nagy halott temetésére. A torockóiak festői viselete és a székely nadrág, rövid zeke tarkitották a gyászba öltözött férfiak és asszonyok seregét.

Részvéttáviratok és iratok:

Duca belügyminiszter. — Városi tanács. — A kvári ref. egyházközség. — E. K. E. — Gör. kel. érsekség. — Marianum. — Sulyok ref. püspök. — Magyar Szinház. — Teutsch szász lut. püspök. — Erd. Irod. Társ. — Kvári hidelvei ref. egyhk. — Miron és Buzdugan régensek. — Miron patriarcha. — Pacha Ágoston temesv. r. k. püspök. — Mayer nagyvár. r. kat. apost. korm. — Frint aradi magyar lut. szuperint. — Magyarországi unitárius egyház. — Emke. — Ravasz László püspök. — Daianu gör. kath. esperes. — Francia konzul. — Angol konzul. — Tanügyi inspectoratus. — Ref. igazgatótanács. — Olasz konzul. — Izr. neolog hitközség. — Majláth püspök. — Lepadatu vall. ü. miniszter. — Anghelescu közokt. miniszter. — Lapkiadó R.-T. — Osztrák konzul. — Monostori ref. lelk. — Róm. kath. status. — Piarista-rend. — Budapesti D. F. E. — Ref. Theol. Akadémia. — Romániai Magyar Dalosszövetség. — Boromissza szatmári r. kat. püspök. — Iklandi kebli tanács. — Bariţu Liceul igazgatóság. — Amerikai unitáriusok (Józan). — Gallus V. és Fr. Gyalu. — Dr. Czakó József B.-pest. — Debreceni unit. egyházközség. — Hangya. — Condrea tordai prefektus. — Willer képviselő. — Minerva bizt. intézet. — Dr. Veress Ferenc. — Dr. Lang Frigyes professzor. — Br. Szentkereszty Béla. — Maniu Gyula. — Magyar Párt parlamenti csoportja. — Kisgyörgy Imre

olthévizi lelkész és neje. — Jakabffy Elemér. — Mezőgazdasági Bank. — Dr. Kecskeméti nagyváradi főrabbi. — Első Erdélyi Ált. Biztosító Társ. — Dr. Elekes Domokos. — Br. Villani, követ. — Drummond. (Anglia) — Bukaresti magyar diákság. — Fogarasi egyh. község. — Ugron Jánosné. — Gr. Horváth-Tholdi Rudolf. — Bölöni egyh. község. — Roşiu revizor, Cluj. — Váró Béni kalotaszegi ref. egyh. megyei főgondnok. — Dr. Mikó Gábor. — Kolozsvári Iparos Egylet. — Zentai ügynök. — Dr. Taglich Samu. — Holbach Ede M.-vásárhely. — Gombos Béni Kolozsvár. — Gál Ernő Dicsőszentmárton. — A.-boldogfalvi ekg. — Pop László e. tan. Udvarhely. — Magyar ref. egyet. konvent. — Dr. Baltazár tiszántuli ref. e. ker. püspöke. — Mátrai János bpesti piarista házfőnök. — Dr. Berzeviczy Albert M. Tud. A. elnök. — Dr. Makkai Sándor erdélyi reform. püspök.

A temetés.

Szerdán, 22-én, már mindjárt ebéd után óriási tömeg verődött össze az unitárius templom körül, ellepve a széles Kossuth Lajos utcát. A kiküldött diszszázad, valamint a kirendelt csendőrség tartotta fenn a rendet, a templomba csak a különböző testületek küldöttségeit és a temetésre hivatalosakat engedve be. Igy is zsufolásig megtelt a nagy befogadóképességü templom. Pontban 3 órakor kezdetét vette a gyászszertartás. A különböző dalárdák éneke után Dr. Boros György, püspökhelyettes, felment a szószékre és megható imában bucsuzott el a halott főpásztortól. Utána Dr. Varga Béla, theologiai tanár tartotta meg a gyászbeszédet. A mélyhatásu, szép beszédet olvasóink a Keresztény Magvetőben olvashatják, mely, mint már emlitettük, külön kiadásban hozza az összes beszédeket. Még egynehány szomoru gyászének Kolozsvár legjobb dalárdáinak ajkairól, s aztán megindult a temetési menet, hogy utolsó utjára kisérje Ferencz Józsefet. A menetben ott voltak az összes küldöttségek, melyek délelőtt részvétüket fejezték ki. Kivülök még a következő testületek vettek részt: Bogdan Duica, egyetemi rektor és Dr. Kristóf György az egyetem nevében. Mihai rendőrprefektus az államrendőrség nevében. Pakleseanu kultuszminiszteri államtitkár a kormány nevében. Gróf Bánffi Miklós, Trefán Leonard, a Szent Ferenc-rend főnöke rendtársaival, Garda Kálmán, Dr. Müller Jenő és Dr. Szent-Iványi Árpád a Hangya nevében, Dr. Janovics Jenő a kolozsvári Magyar Szinház tagjaival, a Marianum, valamint az összes helyi magyar főiskolák tanulóifjusága és tanári kara. Vidékről mintegy 60 lelkészünk, azokivül felügyelő gondnokaink és — különösen az Aranyos-körből vidéki hiveink is szép számmal jöttek be és csatlakoztak a gyászmenethez. A menetet aztán körülözönlötte a kolozsvári magyarság, melynek soraiban társadalmi és felekezeti különbség nélkül ott volt mindenki, akit csak betegség, vagy más körülmény meg nem akadályozott az eljövetelben. Egy század csendőrség tartotta fenn a rendet, hogy a tolongásból származó

valami incidens meg ne zavarja a nagy halott utolsó utjának szépségét és méltóságát. Az utvonalat a város előzékenysége tisztára takarittatta már kedden; a villany- és gázlámpákon fekete tüll fogta fel a fény erősségét, hogy ezzel is jelezze a város gyászát. Az óriás kigyóhoz hasonló menet végre elhagyta a templom vidékét.

A hegyre épült kolozsvári temetőkertnek majdnem a csucsán, sejtelmesen zúgó fenyőfák alatt kapott örök nyugvóhelyet Ferencz József. A család tagjai, — kivéve feleségét, az ősz nagyasszonyt, kinek szive nem birta egész a sirig kisérni édes életepárját — körülállották még egyszer elköltözött fejüket. Most már nem tanácsot kérni tőle, nem jóságos és meleg szeretetében örvendezni, hanem utolsó „Isten hozzád"-ot mondani neki. Dr. Ferenczy Géza, egyházunk idősebbik főgondnoka elbucsuzott tőle az egyház nevében. Dr. Csiky Gábor az amerikai és angol unitáriusok gyászüzenetét hozta. Gvidó Béla esperes pedig a papság nevében utolsó imát tartott felette.

Aztán leeresztették az érckoporsót, virágok, koszoruk halmát szórták rá, s utána tompán, dübörögve megszólaltak a koporsóra zuhanó fagyos föld-göröngyök intései: Menjetek haza, immár ő a mienk!

Ott feküdt hát lent Ferencz József, s mi fájó szivvel, megrázva és kérdően révedtünk utána. Ha ő is, ő is csak oda jutott, mi értelme akkor a mi fáradozásunk, vágyunk és reményeink csatáinak?

A hazafelé özönlő tömeg között ott láttuk Hadházy Sándor egyházi pénztárosunkat, amint fekete párnán vitte haza Ferencz József magas kitüntetéseit. A román és a volt magyar állam legmagasabb kitüntetései voltak azok, melyek egy hosszu élet sikerdus munkálkodásainak eredményeiképen küldettek neki. S igy van az, bizony! Ferencz József nagy püspökünk testét hideg, fagyos rögök őrzik féltékenyen. Hanem a tettei s azokban megnyilvánult meleg, forró lelke visszajött velünk ebbe a fárasztó, sokszor rideg, de mégis vágyak, álmok, jóságok és nemességek vivódásainak meleg világába. Ezek itt is maradnak velünk, buzditani, bátoritani, követésre hivogatni. Azért hát gyászoljuk meg Ferencz Józsefet, mert az ő kedves, jóságos patriarchai alakját látni, szavát hallani nem fogjuk többé. Ám ne higyjük, hogy elveszitettük őt. Velünk marad a lelke most és mindörökké, amig csak az unitáriusok emlékezni, szeretni és hinni el nem felejtenek. Sz. I. S.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Sz.: 355/428. **Pályázati hirdetés.**

A magyarsárosi unitárius felekezeti elemi iskolánknál szervezendő 2-ik tanitói, illetve tanitónői állásra pályázatot hirdetek az állami elemi iskolai segédtanitói javadalmazással. Pályázati kérések E. K. Tanácshoz közvetlenül adandók be f. évi március 15-ig.

Cluj-Kolozsvárt, 1928. febr. 26.

Dr. Boros György, püspökhelyettes.

TŰZHELY MELLETT

Az Isten Igéje.

A lét lényegének kellős közepében örök csirájában álmodik az Ige.
Mindig volt, mindig van, mindig lesz s az idő, hogy megsemmisitse nem [fér közelibe.
Álmodik az Ige gyönyörü álmokat, mik valóra válnak a nagy minden- [ségben.
S tündöklőn hirdetik Isten jelenlétét a föld göröngyein s fenn a tiszta [égben...

Messzenéző szemmel az Igének Atyja belebámul mélyen évezredek közé
S keresi az élet forgatagaiban a lelkes embert ki egészen az övé.
Megtalálja ott a küzdők táborában, fájó szivvel nézvén lelkek vergődését
S amig észreveszi a nemes sziv maga, önmagában hordja Istennek Igéjét.

Nagy szenvedések közt, fájdalmak mezején születik az Ige s válik való- [sággá...
Válik a világnak örömizenetté s a lankás völgyekben gyönyörü virággá.
Az Isten Igéje bátor és kitartó, nem fél, el nem csügged, nem támad és [nem sért
S a földi téreken tusakodók között ő a békéltető, nem szereti a vért.

Ő viszi el Ámost Béthél közelibe s keresi vele a tiszta igazságot,
Hózseásnak ő szól szomoruságában, midőn nem találja el a házasságot.
Szerető gyengédség általa születik s családi melegség az ő kivánalma;
Hüséggel van tele az ő országának minden kicsi rögje, bérce, völgye, [halma...

Mikeás szavában az irgalmat szólja, irgalomról beszél s Istenimádásról;
Hisz az irgalmatlan szörnyü pusztitás közt nemes szivü ember nem [beszélhet másról.

Templomban ültében Ézsaiás előtt szent lesz a hivatás, amelyre küldetik...
Megtisztult ajkáról szent igét hallgatnak ezeréves küzdők, hisz nekik [szól, nekik...
Kerub szárnyainak páros csattogása,
Próféta — látomás — Istennek áldása.

Ez Ige élteti Jeremiás lelkét s vezeti veszélyek tömkelegén által;
Ézékiel szive ettől felbuzdulva, utazik éjszaka országokon által.

Foglyok ezereit ez Ige táplálja, a reményt a szivben ez élteti mindég.
E nélkül ez a föld szomoruság lenne s magad elkárhozott vadállatnak [hinnéd.

Jézus ez igének volt a szószólója, ettől nyerte szive szelid bátorságát.
Ennek a hatalmas lángoló ereje szórta el általa az ember jóságát...
Ettől tért meg egykor Saul s lett apostol, Jézus Krisztusnak egy buzgó [követője.
Ki vissza nem fordult, mert lélek hajtotta, ösztökélte folyton, hogy menjen [előre.

Az Isten igéje Dávid Ferencnek is osztályrészül jutott szorgos életében
S követői között hányan elepedtek, hogy általuk, bennük ez az Ige éljen.

Igy maradott reánk drága örökségül emberről emberre évszázadokon át;
Egyházunk békéjét felvirágoztatta s megtalálta nálunk hőnn szeretett [honát.

Dicsőült püspökünk, nagy Ferencz Józsefünk ennek az Igének volt prédi- [kátora.
S mivel szenvedéssel telve e századok, meg is értette őt sóhajtozó kora.
Az Isten Igéje Isten akarata... s Isten akarata a mi feladatunk.
Ezért kell küzdenünk, ezért kell szenvednünk s szeretnünk az Istent, ha [élünk ha halunk.

Testvérek, magyarok, Isten gyermekei, föl bátran a szivvel, soha se [féljetek...
Ferencz József lelke és áldott emléke küzdelmeitekben legyen ti veletek!

Jó Atyánk, szent Igéd igaz erő,
Mely által életünk felemelő...
Mutasd meg számunkra munkaterünk,
Lélekben Tehozzád esedezünk! Ámen.

Dr. Kiss Elek.

Még csak egy félév az élet...

(Folyt. és vége).

— Milyen otthon felállitásáról beszélgettetek? — kérdezte Balogh minden más kérdezősködést megelőzve.

— Egy napközi otthon felállitásáról volt szó, — felelte a tiszteletes, ki nem akarta felizgatni a beteget megdöbbenése észrevétetésével, — hol gyerekeinket elhelyezhessük, mig a felnőttek mezőre járnak munkaidőben. De már azt hiszem, tárgytalan is ez a tervezgetés, mert nem tudjuk előállitani a hozzá szükséges anyagi eszközöket...

Balogh Istvánnak tűz lopózott az arcára, a szemei csillogtak s egész lényén valami nagy elhatározás melegitő, lobogó hatása látszott.

— Én megadok hozza mindent, ami csak kell. — Mondta s aztán hozzátette az elámult és rájabámuló férfiak hallgatása közben. — Legyen ez az otthon Isten előtt az én eddig eltékozolt életem bocsánatkérése.

Senki sem válaszolt szavaira, csend lett. Kis idő mulva felállott a kurátor, mert az egyházközség kurátora volt a vastagabb hang tulajdonosa s odalépve Balogh Istvánhoz, őszinte hangon mondta neki: Isten is megfogja áldani ezért az elhatározásáért. Ő köszönje meg, ha mi nem tudjuk elég szépen megköszönni . . .

Egy hét mulva szorgos munkálkodás kezdődött a régi Balogh portán. A nagy udvar egyik sarkában állott a kasznári lak, gazda nélkül, mert már régen nem folyt itt igazi gazdálkodás. A megkopott épületet most kijavitották s a szobákat lakható állapotba helyezték. Balogh István, mintha semmi baja sem lett volna, egész nap ott időzött a dolgozók között. Tanácsolt, bátoritott, rendezkedett, mintha egész életében egyebet sem tett volna, mint napközi otthonokat rendezett volna be falusi gyerekek számára. Nem telt bele három hét s az uj napközi otthon megkezdte müködését. A kihalt porta megnépesült, vidám, hancurozó gyerekhad lepte el minden szegletét s mig csak a nap le nem ment s a munkából megtérő szülők haza nem vitték gyermekeiket, Balogh István ott ténfergett a játszó gyerekhad körül egész napokon át. El-elnézte vidám mókáikat, életerős, viruló arcocskáikat s az ő fakó, beesett arcára is uj szin gyült a tavaszi napsütésben. Katica volt az otthon melengető napsugara. Senki sem tudott ugy bánni a gyerekekkel, hirtelen támadt vitákat ugy elintézni, a játékban megsebzett lábakat bekötözni, mint ő.

És igy munkában, vigságban, napsütésben és hirtelen jött elkomolyodások árnyékaiban három szép hónap elszaladt . . .

V. FEJEZET.

Megujult az egész Balogh porta. Mintha egy tündérkéz végig huzta volna aranyfátyolát az egész régi, roskatag kurián, ugy megváltozott minden. S nem is drága városi pallér vagy kőmives-had cselekedte ezt a nagy változást. Onnan telt ki az egész a faluból. Adósságot sem kellett felvenni a nagy átalakitásokra. Kitelt kevésből. Igaz, hogy csak meszelt falai lettek a régi udvarháznak, de lám, ki hitte volna, hogy igy még jobban mutat! A kert sem raffinált városi kertész remeke s nem disznövények diszitik, hanem karalábé, hagyma, murok, mert hiszen a napközi otthon vidám gyermekseregének ültetése, gondozása alatt készült. Kell a zöldség, mert ebédet minden gyerek ott kap, mikor az iskolából hazatér. Egyszóval semmi sem drága, semmi sem fényüző s mégis olyan

lelket gyönyörködtető lett minden a Balogh portán rövid négy hónap alatt.

Balogh István kint ült egy nap ugy, mint a másikon az oszlopos, magas verandán, onnan szemlélve a falut, meg a játszadozó gyerekeket. Az áldott nap tele kévékben ontotta sugarait a beteg megsáppadt, halvány arcára, mely mintha szinesedni kezdett volna az utóbbi időben. Általában nem sok oka volt panaszra Balogh Istvánnak. Gyenge volt az igaz, de egyébként semmi más baja nem volt. Evett jóizüen, mint egy farkas, ami nem is lehetett volna másképen, hisz a tiszteletesék házánál kosztolt, melynek nem kisebb művész, mint Katica, volt a szakácsnője. Nem enni, annyi lett volna, mint halálosan megsérteni ezt a napsugárból és jókedvből összeszőtt, aranyos boszorkányt; megsérteni pedig dehogy is akarta volna Balogh István. Egyedül a lelkén rágódó sejtelem okozott kellemetlen órákat és annak a félévnek, azaz most már csak pár hónapnak a tudata, amely után mindennek vége fog lenni. Hanem hát, ilyen az ember! Mindent megszokik, mindenhez hozzátörődik, még a halál gondolatához is. Utóbbi időben Balogh István megszünt aggódni az életéért s ha néha felhő borult az arcára, az inkább az eljövendő bizonytalanság, mint a haláltól való félelem miatt támadt.

Egyik nap, szép napsugaras délelőttön, kocsizörgés zavarta fel álmodozásából. Városi bérkocsi hajtatott be az udvarra s egy ismerős arcu férfi tartott feléje nemsokára. Elgondolkozott: hol is látta csak ő ezt az arcot? Nem emlékezett. Ezalatt az ismeretlen feljött hozzá s ismerősként üdvözölte.

— Nem ismer még? — kérdezte.

— Bocsásson meg, kérem, az arca nagyon ismerős, de a neve nem jut eszembe.

— Dr. Bogáti vagyok, az Unió Tüdőszanatórium orvosa. Többször segédkeztem a főorvos urnak az ön kezelésénél...

— Ön az?... — Balogh Istvánban kellemetlen emlékek támadtak fel.

— Ön nem felelt leveleinkre s mi már nem tudtuk, hogy mit gondoljunk, olyan hirtelen hagyott ott minket. Most erre jártam, a szomszéd faluban volt dolgom s gondoltam, benézek ide is, megtudni, hogy van...

— Köszönöm, amint látja, meglehetősen jól... Nem panaszkodom, mert nincs is miért... Nem érzek fájdalmakat s a vég, ha jön, igy visz el, nyugodtan, fájdalom nélkül és jókedvüen.

— A vég? Nem ugy néz ki ön, mint egy haldokló... Van láza?

— Bizony én nem mértem már több, mint egy hónapja...

A doktor elővette az óráját s mérni kezdte a beteg pulzusát.

— Szinte hihetetlen — mondta végül. — Alig van valami hőemelkedése... Uram, önnel csoda történt...

Megnézte még egy kissé innen és onnan, meghallgatta a hátán, a mellén s aztán komolyan ránézve, igy szólt:

— Balogh István, jöjjön ön be hozzánk mégegyszer. Én garantálom önnek, hogy másodszor, mint egészséges ember fogja elhagyni a szanatóriumot.

És a csoda megtörtént. Amit nem hittek az orvosok, nem reméltek talán még a tiszteletesék sem, bárhogyan biztatták is nemes lélekkel barátjukat s amire Balogh István még gondolni sem mert, az bekövetkezett. Egy szép napon egészségesen, ha gyöngén is kissé, Balogh István másodszor is megérkezett a kis faluba. Most azonban nem kellett gyalog, magánosan kóborolnia az országuton. Egész küldöttség fogadta az állomáson s a Napközi Otthon vidám gyermekei virágot szórtak lábai elé, amint a vicinális lépcsőjéről az állomás földjére lépett. Ott voltak a falu notabilitásai is, a tiszteletessel és a kurátorral együtt és — igen — ott volt Katica is, hogy melegen, majdnem — vagy nem is „majdnem“? — könynyekkel telt szemekkel üdvözölje a haláltól visszaváltott embert. S aztán a magas, sárga futókocsin véletlenül ép Katica és Balogh István kerültek össze, amint az állomásról befelé hajtattak. Sokáig némán ültek egymás mellett, mig egyszer csak megszólalt Balogh:

— Olyan ez az egész, mint egy tündérmese...

Alvégi Kovács János házavégénél még ezt is hozzátette:

— ...És ennek a mesének maga a tündére, Katica...

Már a frissen meszelt Otthon falai is látszottak, mikor Balogh István tovább füzte a gondolatát:

— Katica, lenne maga az én jótékony tündérem egy egész életen keresztül?...

* * *

Balogh István lett a legbuzgóbb templomjáró a faluban. Nem győzte eléggé köszönni az Istennek azt a csodálatosan nagy jótéteményt, hogy őt egy élettel, egy új élettel, igy megajándékozta. S talán az is, hogy egyik vasárnapon másodmagával, Katicával a karján s vidám nászséppel együtt járult az Urnak házába, talán az is csak azért történt, hogy igy többedmagával adhasson hálát az Urnak, aki nagy, aki hatalmas, de mindenekfölött szerető Édesatya...

oooooooooooooooooooooo|ooooo|oooooooooooooooooooooo

Lelkész-csere. Főtisztelendő püspök urunk egyik legutolsó intézkedése volt Kiss Sándor kolozsi és Bölöni Vilmos székelyudvarhelyi lelkészek kicserélése egymással. Mindkét lelkész e hó utolsó napján fog uj egyházközségébe beköszönteni. Sikert és jó munkát kivánunk mindkét lelkésztársunknak uj őrállóhelyeiken.

NŐK VILÁGA.

A Nagyasszony fátyla.

1860.

Lányszivek álma: menyasszonyi fátyol,
Titkos varázsu, bűvös, lenge tül...
Ifju szép mátka deli alakjára
Szűz homlokára selymesen terül.
Piruló arcát, kék szeme lángját
Lányosan rejti fátyla mögé...
Boldog örömben remegő lelke
Tünde reménység himesét szövé.

1928.

...„Csak alszik" — sugja szeliden
S halk nesztelenül lép tova,
Az ódon szekrényt nyitja föl,
A multat rejtette oda...
Remegő ujjal keresgél,
Mig szeme könnyet záporoz
S gyönyörüédes fájdalmára
Im' előtte a kis doboz.
Oh Istenem: a pártaszalag
És mellette a csipkefül...
Lehullt fejének koronája
S ő gyászban, búban egyedül.
„Titkos varázsu menyasszonyfátyol
Légy bűvös, enyhe szemfedő...
68 évnek sugaras álmát
Álmodva, várjon engem Ő."

Kolozsvár, 1928. február 19.

Ürmösi Károlyné.

Egyleti élet és munkásság.

Beszámoló a Brassai S. emlékére tartott diszgyülésről.

A kolozsvári Unit. Kollégium, „Ferencz József Unitárius Körének“ ifjusága jan. hó 29-én tartotta meg az ugy erkölcsi, mint anyagi szempontokból is jól sikerült Brassai-emlékünnepélyt szépszámu közönség jelenlétében. Az ünnepélyt a gimn. énekkara kezdi meg „Dicsérjük az Urat“ c. énekkel s azután Gálfi Elek III. oszt. t. mond áhitatos és szivbeható imát. — A 3. számban, mintha az ünnepély csak most venné kezdetét, Kovács Domokos VIII. oszt. „Ünnepre föl“ hivja a közönséget, Pálffy M.-nak „Brassai emlékére“ irt ünnepi ódájában, amit nagyon szép kidolgozással és nagy sikerrel szavalt el. Az ünnepély tárgyát tulajdonképpen Kiss Sándor VIII. oszt. e kör elnöke tárja fel emlékbeszédével, amiben Brassai bácsinak szinte egész nagyságát igen szépen méltatta. — Különösen nagy sikert ért el a gimn. énekkara és Apollóköre Ütő Lajos igazg.-t. vezetésével. Ezekután Mikó Imre VIII. oszt. tartott felolvasást „Brassai bácsi az ifjuság barátja“ cimen és Gál Dezső VII. oszt. szavalta Gárdonyi G.-től „Levél Brassai S. úrnak“ cimü költeményét nagy sikerrel. — Péterfy László VIII. oszt. a „Földiekkel játszó égi tünemény“ c. novellájában bemutatja egy érettségire készülő kisebbségi diáknak az álmát, mi ugyan minden diáknak álma s mégls csak „Földiekkel játszó égi tünemény.“ — Az ünnepélyt Vári Albert védnök-tanár zárta be, felhiván a közönség figyelmét a mai diákok sorsaira és ennek az ünnepélynek magasztos céljaira.

Ahol az ifjuság megérti az idők szavát.

A nyikómenti két Kadács ifjusága évtizedek óta vidékszerte ismert arról, hogy értelmes, tudni vágyik, vezetői szavára hallgat, józanéletü. Azokon a mükedvelő estélyeken, melyeket minden évben rendezni szoktak, a „Dávid Ferenc Ifjusági Egylet“ tagjai rátermettségükkel, arról tesznek bizonyságot, hogy nemcsak a napsugaras munkamezőn, hanem a „lámpalázas“ szinpadon is megállják a helyüket. Ez estélyek a nyikómente népének — egyszerü székely közönségének és intelligenciájának egyaránt — kedvenc találkozó helyei és emlékezetes estéi.

Az idei farsang is meghozta a maga ajándékát. Február 4-én lelkes közönség kacagta és tapsolta végig azt a pár órát, melyet az egylet tagjai: Rákosi Viktor és Guthi Soma nagyszerü 3 felvonásos bohózatának, a „A Tartalékos Férj“-nek előadásával betöltöttek.

Melyik szereplő volt jobb a maga szerepében? A közönség közül ki tudná megmondani?... Mind jók voltak. Ügyesek. Az

egész előadásból kiérzett a jókedv, mellyel szerepeiket vállalták, a szorgalom, mellyel előkészültek és a rátermettség, müvészi érzék, mellyel azt alakitották. (S ez utóbbi olyan gyakran hiányzik falusi mükedvelő szinpadokról!) Annyira könnyedén mozogtak, öntudatosan beszéltek és természetesen játszottak, hogy a nézővel elfeledtették, hogy két székre tektetett gyalulatlan deszkán ül s falusi mükedvelő előadást élvez. Az összes szereplőket: Marosi Eleket, Györke Zsuzsikát, Vári Ferencet, Nemes Ilkát, Szakács Jánost, Szabó Mihályt, Incefi Ilonát, Sárdi Istvánt, Nemes Lajost, Gyöngyösi Áront, Simonfi Esztert, Györke Pétert és Márton Juliánnát dicséret illeti.

Az előadást tánc követte. És az ifjuság nemes gondolkozását tükrözte a mulatság is, mely reggelig tartott. Szépen mulattak, sohasem lépve át a vig mulatás és a zajos duhajkodás határát.

Megjegyzésre méltó körülmény, hogy egyetlen-egy részeg sem akadt, aki a mulatságot zavarta volna, noha a következő nap az ujoncok bevonulása napja volt. Sőt a szereplők azt a félliter bort, amit részükre a jövedelemből jutalmul kiutalni szoktak, visszaajándékozták az egyletnek. Csak egy ember volt, aki panaszkodott: „Dávid ur“ a korcsmáros, hogy ha még bál alkalmával is csak igy megy az üzlet, ő csődbe jut... Némely helyen nem is mulatság, ahol részeg duhajkodás, veszekedés, verekedés nincsen; Kadácsban az a legény, akiből szesz nélkül is táncba tör a jókedv s az a „jó bál“, melynek szép emlékét sokáig hordjuk a szivünkben.

Ezzel azonban még nem mondottunk el mindent. Hátravan még a legszebb bizonysága annak, hogy Két Kadács ifjusága megérti az idők szavát. Az a tény, hogy örülve az estély szép sikerének, az egylet a tagok áldozata és munkássága árán összegyüjtött kis vagyonából február 11-én a Székelykelykereszturi Unitárius Főgimnázium „Véndiák Alap“-ja nevelésére (egyezer) leut adományozott; templomi használatra 20 drb. énekeskönyvet ajándékozott 1100 leu értékben.

Minden ifjusághoz beszél az idő. A mi mánk két nagy, életformáló kötelességet ir ifjuságunk elé: Legyen jókedvü. Varázsoljon mosolyt azokra az arcokra, melyekre kemény vonásokkal a gond álarcát rajzolta az élet, deritsen fényt azokba a lelkekbe, melyeknek öröme olyan, mint a visszaverődött napsugár, csak akkor mosolyog ki belölük, ha gyermekeit vidámaknak látja. Legyen komoly. (Komolyság és jókedv nem zárják ki egymást) Tanuljon és tudjon. Tanuljon szépet, jót és tudja azt élni. Becsülje a multat, de hallja meg a szót, mely a jövőbe mutat s épitse a jövőt önmagában és maga körül.

Nyikómenti két Kadács ifjusága ez alkalommal is bizonyságot tett arról, hogy érti az idők beszédét.

Vajha más ifjuság is, sok ifjuság, minden ifjuság megértené, amit szól az idő. Akkor a jövő szebb, jobb, emberibb lenne, mint ma.

Szép Erdély Ifjusága értsd meg az idő beszédét!

A kolozsvári Dávid Ferenc Egylet Ifjusági Köre a nyár folyamán, julius havában Déva várában visszahelyezi a szétrombolt Dávid Ferenc-emléktáblát. Ezzel kapcsolatosan egy nagy nyári kongresszust fog tartani Székelykereszturon s vele kapcsolatosan egy propagandakoruttal összekapcsolt kirándulást, melynek folyamán több egyházközségünket meglátogatjuk. A részletes programmot a jövő számban közölni fogjuk. Addig is felkérünk minden D. F. E. I. Kört, hogy irjon Kolozsvárra létezéséről, eddigi munkásságáról, vezetőségéről, hogy pontos kimutatásunk lehessen minden ifjusági egyletről. Minden levél a titkár cimére (Ferencz József tanárjelölt Cluj, Calea Victoriei 12) küldendő lehetőleg minél hamarább. A kongresszuson, amelyen jelen lesznek az angol és amerikai unitárius ifjusági egyesületeknek a képviselői is, reméljük, hogy minden vidéki Dávid Ferenc Ifjusági Egylet is legalább egy férfi és egy nőtaggal képviselteti magát.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Koszoru megváltás cimen megindult a gyüjtés a *Ferencz József* emlék-alapitványra, melyet az egyház 200.000 leura irányozott elő. Ebben benne lesz még az özvegy asszony fillére is, jeléül annak, hogy Ferencz József mindenkinek pátriárka püspöke volt.

Eddig a következő adományok érkeztek meg: Bors Mihály 5000, Unitárius Theologia Akadémia Igazgatósága 5000; Dr. Ferenczy Géza, Dr. Szent-Iványi József, Erdélyi Ref. Egyházkerület, Magyarországi Unitárius Egyház Igazgatósága, a Tordai Unitárius Egyházközség, Budapesti Unitárius Egyházközség, Holbach Ede Marosvásárhely 2000; Dr. Boros György, a Marianum, a Magyar Szinház, Báró P.-Horváth Arthur, Dr. Szent-Iványi Gábor, a Piarista Rendfőnökség, az Ágostai Evangelikus Egyházközség, Dr. Balogh György, Szilágyi Arthur, Király József, Kovács Kálmán és neje, Dr. Mikó Lőrinc és neje, Matskásy Pál, Dr. Kiss Elek és neje, Dr. Csiki Gábor és neje, Dr. Elekes Domokos Székelykeresztur, Özv. Schilling Ottóné, Árkosy Fáni 1000; Erdélyi Muzeum Egylet, Reitter Aladár Budapest 565; Dr. Gabányi Imre, Dr. Pataky Sándor, Gidófalvi István és neje, Dr. Rohonczy Lajosné, Dr. Szombathelyi Gáborné, Özv. Árkosi Gyuláné, Kolozsvári Iparosegylet, K. K. A. S. E., Dr. Fekete Sándor, Kovács Irén, Kovács Margit, Ferencz József Vajdahunyad, Lupényi Unitárius Egyházközség, Vulkáni Unitárius Egyházközség, Dr. E. A., Dr. Kauntz Józsefné, Sándor Jenő Nagyenyed, Dr. Iszlay Dezső, Özv. Báró Petrichevich-Horváth Kálmánné, Nagy Kálmán és neje, Dekáni Gusztávné Torda, Gál Ernő Dicsőszentmárton 500; Kelemen Lajos 400; Mester Mihály ref. egyházkerületi tanácsos 250; Fried Izsák, Özv. Pataky Lászlóné, Albert Dénes, Dr. Várady Aurél, Vásárhelyi Boldizsár

200 leu. — További adományok Hadházy Sándor egyházi pénztáros címére, Unitárius Kollégium, kéretnek.

Egyházunk megmentésére ujabban a következő megajánlások jöttek:

Dr. Pálffy Ferencz 12.000; Báró P.-Horváth Arthur 10 000; Szathmáry Gyula, Tellmann Béla Brassó 6000; Dr. Vajda Béla 5000; Ferencz József Vajdahunyad 4000; Elekes Béla Sinfalva 2160; Dr. Gálffy Zoltán Sz.-keresztur, Járay Béla, D. Pataky Sándor, Nagy Géza állami tanitó Bözödujfalu 2000—2000; Török Ferencz ny. ig.-tanitó Bözöd 1800; Ifj. Gvidó Béla, Felszeghy Sándor, Jánosi József, Vajda Ákos, Kovács Gyula állami tanitó énekvezér Datk, Marosi Mátyás állami tanitó, énekvezér, Lőrinczy Dénes Marosvásárhely, Kelemen Jenő Segesvár, Zsakó Gyula áll. tanitó, énekvezér Énlaka 1200—1200; Márton András Szentmiklós, Kovács Károly és neje Marosujvár, Dr. Simó Zsigmond Nyárádszereda, Dézsi Dénes áll. tanitó-énekvezér Aranyosrákos, Pálffy Ákos áll. tanitó-énekvezér H.-szentpál, Kádár Kálmán áll. tanitó, Fazakas József Brassó 1000—1000; Pál Mihály áll. tanitó Gyepes 800; Gálffy Dénes áll. tanitó-énekvezér H.-Jánosfalva, Bartalis Márton énekvezér áll. tanitó Városfalva, Siketes Sándor áll. tanitó-énekvezér H.-ujfalu, Gyerő György Ürmös, Kisgyörgy Sándor Ujszékely 500—500; Bedő Albert, Bálint Balázs, Benedek Sándor 300—300; Dombi Mózes áll. tanitó énekvezér Recsenyéd, Andrássy Sámuel áll. tanitó énekvezér Hszentpéter, Gál Dezső áll. tanitó énekvezér Hkeményfalva, Buzogány Elek áll. tanitó énekvezér Lókod, Csegezy Márton Beszterce 200—200; Pap Dénes Székelyudvarhely 150 Leut.

Hymen. Zsakó Etuskát, Zsakó Kálmán marosvásárhelyi gondnokunk bájos leányát eljegyezte Kása Gyula Szekszárdról. A szíveket kormányzó Isten vezesse ezt a két ifju szivet össze egy boldog házasság soha el nem fogyó áldásaiban.

D. Adolf Schullerus Erdélyi protestántizmusunk egyik legjobb képzettségü theologusa, D. Adolf Schullerus nagyszebeni ág. hitv. ev. városi lelkész, a szász evangélikus egyház püspöki vikáriusa, február hó 27-én 64 éves korában meghalt. A szász lutheránus egyház legékesebb nyelvü szónoka s európaszerte ismert nevü tudós theologusa volt Schullerus p. vikárius, kinek neve nemcsak szükebb felekezetének, de Erdély tudományos szellemének is dicsőségül szolgált. Neve fenn fog maradni Erdély szép lelkeinek gallériájában.

Halálozás. Mély fájdalommal adunk hirt Fekete Pál tb. keblitanácsos, a kolozsvári egyházközségnek hosszabb ideig volt pénztárnoka haláláról, ki f. évi február hó 24-ikén az Urban elszenderült. Dr. Gál Kelemen tb. igazgató sógorát, a kolozsvári egyházközség egyik legbuzgóbb tagját gyászolja az elhunytban. — Vajda Andrásné sz. Dragosi Teréz, kolozsvári harangozónk és buzgó hivünk felesége február 27-én hirtelen elhunyt. Az életet adó és visszavevő Isten fogadja kegyesen az elköltözötteket.

Előjegyzési felhivás. Tisztelettel értesitem az „Unitárius Közlöny" olvasóit s elsősorban a lelkészeket és tanitókat, hogy „*Humoros esetek*" cimü novellás kötetem ez év április végén jelenik meg. Szeretettel kérem a szerény müvecském iránt érdeklődőket, sziveskedjenek levelező lapon, vagy más módon felhatalmazást adni arra, hogy a könyvet cimükre elküldhessem. Nagyobb községek lelkészeihez, tanitóihoz előjegyzési *(nem előfizetés!)* ivet készséggel küldök, ha erre biztatást kapok. A kötet terjedelme körülbelül 160 oldal, ára 120 leu lesz; izléses alakját, — ha sikerül megállapodásra jutnunk — a „Minerva" kellőképpen garantálja. Roteni-Harasztkerék 1928. febr. 18. P. u. Oaia-Székelyvaja, Jud. Mureș. Szives üdvözlettel Donáth László ref. lelkész.

Nyugtázás. Az egylet pénztárába január 25-től február 23-ig rendes tagsági és előfizető dijat fizettek: Csép Anna Kolozsvár, Péter Jolán Arad, Fazakas Dénes, Miklós Pál, Kilyéni Sándor Marosludas, Nagy Géza Kolozsmonostor, Nagy József Varga, Pap György, Idős Gvidó Béla Dicsőszentmárton, Teslág Tinka, Varga Dénes Torda, Kozma Miklós Nagyajta, Tagtich László Brassó 1928-ra; Gál Lajos Alsógáld, Unitárius Egyházközség, Bartalis Márton, Bartha Ferenc, Zoltán Zsigmond, Vass Elek, Sándor Albert, Jakab Ferenc, Gedő András, Gedő József, Csiki Mózes, Csepregi Ferenc, Balogh Elek, Bartha József Városfalva, Id. Tóth György Bölön, Székely Sándor Kolozsvár, Solymosi István Erzsébetváros 1927-re; Fülöp Sándor Szentmihályfalva, Iszlai Albert, Bükösi Mihály Szentgerice 1926-ra; Müller Gyula Kolozsvár, Szőke Dénesné, Szabó Rebeka Szabéd, Unitárius egyházközség Nyárádgálfalva, Ambrus Domokos Szederjes, Ambrus Géza Kolozsvár 1927—1926; K. Nagy Simon Szabéd, Rédiger Géza Nyárádgálfalva, Bölöni Vilmos Székelyudvarhely, Bajka Miklós, Özv. Kiss Ferencné Szentmihályfalva, Dr. Tóth György Budapest 1926—1927-re; Pap M. Gábor, Bató Domokos, Tamás Áron, Idős Molnár Lajos, Dimén Pál Homoródszentpál, Kereki Sámuel Szentmihályfalva 1925—1926; Bence Gábor Homoródszentpál 1923—1924-re, Imre Pál 1924—1925-re; Unitárius Egyházközség Alsóboldogfalva 1924—1928-ra; Bánffy Miklós Szentmihályfalva 1924—1926-ra; Bordi József Kolozsvár, Unitárius Egyházközség Dicsőszentmárton 1924—1927-re; Unitárius Egyházközség Désfalva és Ádámos 1924—1925-re; Bálint Balázs Kénos 1925—1927-re.

Alapitó dijat fizettek: Andrási Ferenc Kolozsvár, Pálffy Károly Marosvásárhely, Péterfi Albert Székelykeresztur, Gyulai Béla Sinfalva 500—500 leut; Ince Zsigmondné Olthéviz 200 leut; Pálffy István Marosludas 300 leut; Ürmösi Károly Kolozsvár 200 leut; Unitárius Egyházközség Alsó-Felsőszentmihályfalva 259 leut; Brassai Iparos Tanoncok 210 leut. Kolozsvár, 1928 február 23-án *Gálfi Lőrinc*, pénztárnok.

☞ *Alapitói dij 500 Leu, minek ellenében az „Unitárius Közlöny" ingyen jár!*

Irodalom.

Vásárhelyi János: Egymás között. Cikkek, előadások. A „Magyar Nép" könyvtára 22—23 számu kiadványa. Minerva, Cluj. 1927. — Talán senki sem tud komoly problémákat oly élvezhetően, érthetően, a legegyszerübb ember lelkéhez is könnyen hozzáférhetően szavakba öltöztetni, mint Vásárhelyi János, református testvéreink püspökhelyettes főjegyzője. Olyan időket élünk, amikor sok nehéz probléma foglalkoztatja agyunkat, még pedig nem csak elmélyülni szerető lelkünk elvont kedvteléséből, hanem mert e problémák megoldásától függ lételünk, megmaradásunk, apró gyerekeink jövendője. A jelenlegi viszonyok között külső segitségre nem számithatunk, a magunk belső világát kell hát kiépitenünk, hogy a fölöttünk zugó viharok ne sujtsanak a földre. Ilyen problémákról közöl itt Vásárhelyi János 25 elmélkedést, felkinálva azokat Erdély magyarságának, hogy beszélgessenek, vitatkozzanak e problémákról e könyv alapján. Minden olvasónknak melegen ajánljuk ezt a könyvet.

Sz. I. S.

Erdélyi Szemle. Krónikás Könyv. S. Nagy László, buzgó unitárius afia, az Unitárius Naptár egyik szerkesztője, havi szemlét szerkeszt fenti cím alatt. Az érdekes és eleven riportokkal, szemlékkel bővelkedő folyóiratra felhivjuk lapunk olvasóinak figyelmét. Megrendelhető a Közlöny utján is. Egyes szám ára 10 leu.

Szerkesztői üzenetek.

Több kézirat, valamint jelentés és beszámoló a jövő számra maradt helyszüke miatt. — **Figyelmeztetés.** Tekintve, hogy a Közlönyt önkéntes szerkesztők szerkesztik, kik kevés szabadidejüket forditják e célra, *kéziratokat nem adunk vissza,* mert a le nem közölt kéziratok megőrzése, szortirozása és postázása igen sok időt venne igénybe. Kérjük munkatársainkat, hogy kéziratait másolatban tartsák meg. Minden le nem közölhető kéziratot e rovatban fogunk jelezni, hogy iróik esetleg más lapnál felhasználhassák. — **Felhivjuk** olvasóink figyelmét a Keresztény Magvető rendkivüli számára, melyben a temetésen elmondott beszédek fognak megjelenni.

Énekeskönyvünkből az uj kiadás megjelent s darabja 60 L.-ért kapható.

Szerkesztik: Dr. Kiss Elek, Pap Domokos, Pálffi Márton, Szent-Iványi Sándor, Dr. Varga Béla.

Minden kézirat Szent-Iványi Sándor cimére Cluj Unitárius Kollégium küldendő.

Előfizetési ár: Egész évre 60 L. Magyarországra 90 L. Egyes szám ára 8 L. Akik a 60 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitódij 500 L. Minden pénz **Gálfi Lőrinc** egyleti pénztárosához küldendő.

Nyomatott „Corvin"-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz